

Habda gə charwa gə gə 'wogəw

Ekaliptis (1)

Bəg dən, nare oc̣n dara habda gə Ekaliptis ba i charwa dədə 'ya mwom nan. Habda gə ta di da, gə swa gandəw i hən me gə gəra dələw sən̄a də Cadlê, dara ba i habda gə lade nan̄e.

Ekaliptis da jor ladə i mana gə cheyê labaa mana gə nimi ya dodê cog bêdê lê. Anê damna i mana gə chey bêdê lê labaa gə nimi ilê da ip bêdê lê da, dəl̄nê ekaliptis managə tərêlê ip.

Gwale gə urê

Nare nê ciri dan dədə oc̣n habda gə ta di le mo? Gə aləw man mo?

Yarna charwa dā gə al gə ekalıptis bajaw di, i ya ta de: charwa dā ta di əməm kəlâ gə charwa dā kili dāra wom bam.

No 1: Dara 'ya mwom gə gache me mana gənê bəŋ wamani duwa me, gale bor gun nudêwê, me dusi da ləbaja me, huṛəbê me, 'wada me ca.

Gun junê ekalıptis bajaw nê bəra labaa nê woye 'won əsêm mən da, bwana managə nimi litər mən dwaṛagəlê. Wulasana kal nəm dawa dəndadə ji me, unêgə chənêgə dodê.

Bwabənagə bam me, chana nimi nê ta di bam wala mən dalawê. Yande bêdê kaw, a ekalıptis bajaw wom bəmə me chê nimi duwa angal-angal bəraa do. Al yande di subu wala mən dalawê.

No 2: Wamani gə nê marje

Kujəgə marjam gə nimi nê gə wulasə gə ekalıptis bajaw ta di dii subu wala mən dalawê, dara marjam wamam day.

No 3: Dara 'ywara gə bede me doŋ me dara wala diyabe me ca.

Bo nimi tawalê u chə duwalê. Bo swani wer də dwe dwaṛə mən me, ekaliptis bajaw əsəm mən me managə tawa də bani dwaṛəlê.

Unê tawa di chənê tawa də geche də i duwalê ta di dwaṛəlê, kal nimi bwarna tawa di dwaṛəlê bêdê.

Nwagəna duwa lê gənəŋê angal-angal nem ya dawa mən de. Nurnê swani di dodê đer, me kalnaw həlalnanale. Gun kwagdana swani gə ta di, sawê da 'ywor bədə labaa doŋ bam. Anji wal diyabe bam me ca. Mê alna swani gə ta di dogdê labaa mani dəma nê paga nê đang sumdêgəlê da, əməw doŋ saba gə sumdêgə di diyabe bam.

Ekaliptis inalê ciri danê bêdê sən da, ina əmāng dəlbêw mo?

No 4: Swani gaba đa səmê

Alna ya ba anê alnəm managə no 2 ta de me, udənê swani gə habda litər tuləw bwanalê diyê. Junê ekaliptis bajaw nê əgê əsəm mən bwanalê me, junê oranjə bajaw nê əgê əsəm mən me, junê chemde nê wun ya dursə de bajəragə nê əgê əsəm mən me, bwana bəmna da mən pat.

Asna angal dan

Charwa də ta di maṅ naṅe. Dine nê aliya day
nem sər bə̀dê sən̄ da, alnagə bə̀dê. Nare nê
gechəde kaw,alna wala bani mərə.

No 5: Dara mwom go boṛəjê

Ju ekaliptis bajaw əsəm mən me cə chemde nê
wun ya dursə de bajəragə nê bəra labaa nê
woye əsam sər me, mongə bajaw əsəm mən me
ca. Udə nimi litər ji bo lê wulasəle. Nūr nimi nê
ta di dodê me, kal dara uṛə gul-gul da, damê
bəraa ya dawa dəndadə gənən̄ sər de.

Titre en français : Eucalyptus – Plante médicinale

En langue chibne (soumraye)

Parlé dans le canton soumraye, sous-préfecture de Deressia,
Tandjile-Est, Tchad.

Réalisé par Manague Robert, Anita & Thomas Deusch ; Texte
adapté avec autorisation de:

La médecine naturelle tropicale, ANAMED, Schafweide 77, D-
71364 Winnenden/RFA, Allemagne

Publié avec l'autorisation du Ministère de la Santé Publique du
Tchad

© 2009 Association SIL, B.P. 4214, N'Djaména, Tchad

Première édition, 2002 : 200 ex.

Révision, 2009 : 200 ex.